MŽP představilo teze k povinnému zálohování nápojových plastových lahví a plechovek

16.5.2023 - | KDU-ČSL

„O zálohování petek a plechovek se diskutuje velmi dlouho, ale teprve naše vláda našla odvahu představit postupné kroky k zavedení systému do praxe.

Náklady na jeho zavedení i provoz ponesou výrobci a dovozci nápojů, občané jen zaplatí vratnou zálohu za obal, která se jim zase vrátí bez ohledu na to, zda budou nakupovat ve velkém supermarketu, malém obchodě nebo na internetu. Díky tomu bychom měli být schopni do pěti let od zavedení systému vrátit do života 90 % plastových lahví a plechovek, čímž také splníme naše evropské závazky. Cirkulární ekonomika je budoucnost a zálohování je její součástí,“ vysvětluje ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

„Jsem rád, že konečně neřešíme, zda zálohovat, nebo ne, ale řešíme jak,“ doplnil ministr s tím, že novela povede ke snížení volně pohozeného odpadu v přírodě, což je podle něj jeden z hlavních důvodů, proč je třeba zálohování zavést. „Zkušenosti ze Slovenska ukazují, že po zavedení zálohového systému došlo k výraznému omezení výskytu pohozených obalů od nápojů v přírodě,“ dodal Hladík. *„Když sečtu všechny benefity zavedení zálohového systému je jasné, že tím prospějeme zejména našim dětem, nastupující generaci,“* doplnil Hladík.

Ministerstvo životního připraví návrh změny zákona o obalech, který chce v paragrafovém znění představit do konce letošního roku. Nejdříve by tak systém zálohování mohl začít fungovat v polovině roku 2025.

Zálohy by se měly týkat všech nealkoholických nápojů v plastových lahvích o objemu 0,1 až 3 litry a alkoholických nápojů do 15 % alkoholu v plastových lahvích. Dále také všech nealkoholických nápojů v plechovkách o velikosti 0,1 až 3 litry a nápoje s obsahem do 15 % alkoholu v plechovkách. Výjimky se týkají obalů od mléka a mléčných výrobků, nápojů nad 15 % alkoholu a jednorázových skleněných nápojových obalů, které se zálohovat nebudou. Celkově by podle odhadů mohlo ročně systémem projít zhruba 2,5 miliardy kusů PET a plechovek.

„Zákazníci budou s PET lahvemi nebo plechovkami zacházet podobně jako dnes se zálohovaným sklem. Při nákupu zaplatí zálohou, která bude stejná jak pro lahve, tak pro plechovky. Její přesná cena bude určená vyhláškou k zákonu, návrh počítá s výší 4-5 korun. Při vracení nápojových obalů nebude nutné je nijak vymývat, důležité je, že se vrátí včetně etikety, nezdeformované a nesešlápnuté, aby šlo naskenovat jejich unikátní EAN kód,“ vysvětlil ministr Hladík.

Pro obchodníky bude povinné nabídnout místo pro vracení PET a kovových obalů v prodejnách nad 50 metrů čtverečních, zároveň takové místo musí nabízet všechny čerpací stanice nad 50 metrů čtverečních. Dohromady by mělo jít o přibližně 11 tisíc sběrných míst. Povinnost vybírat zálohované obaly budou mít i on-line prodejci. Dobrovolně se mohou zapojit menší prodejny a obce, ale i například stánky, školy nebo jednorázové akce. V obcích nad 300 obyvatel, kde nebude ani povinné ani dobrovolné místo odběru, ho povinně zřídí operátor systému. Díky tomu bude systém dostupný pro naprostou většinu obyvatel.

„Klíčové z pohledu ministerstva je, aby se odpad co nejvíc využíval jako zdroj. Zavedení zálohového systému proto nesmí nijak narušit stávající systém třídění odpadů, ale doplnit ho. Zároveň nesmí

zásadně poškodit obce, ani narušit trh s vytříděnými surovinami. Obce, které kvůli zálohování přijdou o část zisku z prodeje vytříděných materiálů, budou moci získat finanční prostředky přímo ze zálohového systému. Jednak díky manipulačním poplatkům za odběrná místa a také budou příjemci části peněz z nevyzvednutých záloh," dodává David Surý, vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí MŽP.

Fungování celého systému bude zajišťovat jeden centrální operátor. Ten bude fungovat na principu tzv. rozšířené odpovědnosti výrobců, podobně jako při zpětném odběru pneumatik nebo vysloužilé elektroniky. Členy tohoto systému se stanou dovozci, výrobci a prodejci, kteří dohromady dodávají na trh nejméně 80 % obalů podléhajících zálohování. Operátor požádá o autorizaci, kterou uděluje MŽP na předem vymezenou dobu. Ministerstvo také bude kontrolovat jeho činnost.

Prioritou pro MŽP je předcházení vzniku všech odpadů, tedy i jednorázových nápojových obalů. Tomu odpovídá také Strategický rámec cirkulární ekonomiky ČR 2040 (Cirkulární Česko 2040).

Z MŽP putuje dlouhodobě významná finanční podpora na rozvoj odpadového a oběhového hospodářství z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). Jednou z prioritních oblastí je právě podpora materiálové recyklace odpadů. V období 2014-2020 podpořil program projekty materiálové recyklace plastových odpadů za téměř 433 mil. Kč, o celkové kapacitě více než 93 tis. tun/rok.

V novém programovém období OPŽP 2021–2027 je na investice do odpadového a oběhového hospodářství vyčleněno celkem 7,1 mld. Kč.

Jednou z priorit je podpora vysoce kvalitního třídění a dotřiďování a materiálová recyklace odpadů.

MŽP rovněž podporuje rozvoj odpadové infrastruktury, což opět přispívá k vyšší poptávce po produktech z recyklovaných materiálů a zároveň k využití plastového odpadu. Například 24. výzva „Prevence vzniku odpadů" bonifikuje vyšší mírou dotační podpory projektové žádosti na pořízení kompostérů vyrobených z recyklovaného materiálu.

K podpoře přechodu na principy oběhového hospodářství přispívá rovněž Operační program Spravedlivá transformace (OPST 2021-2027), který se zaměřuje na podporu inovativních projektů oběhového hospodářství v Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském kraji.

Základní východiska právní úpravy

- Nastavení povinných ambiciózních cílů sběru zálohovaných nápojových obalů.
- Systém umožní pouze minimální výjimky.
- Zálohované obaly budou jasně identifikovatelné a označené.
- Místa odebírající zálohované obaly budou jasně určitelná.
- Spotřebitelé mají jasné a srozumitelné informace k zálohovaným obalům.
- Transparentní a nediskriminační systém zálohování.

- Transparentní výběr operátora systému.
- Operátor systému bude jen jeden.
- Systém umožňuje rovný přístup a spravedlivé podmínky všem hospodářským subjektům, které se chtějí stát jeho součástí, za předpokladu, že uvádějí na trh obaly, které patří do typu nebo kategorie obalů zahrnutých do systému.
- Stanoveny budou dostatečné požadavky na finanční způsobilost operátora systému.
- Operátor systému poskytuje všem zapojeným subjektům a státní správě veškeré potřebné informace a pravidelně reportuje požadované údaje.
- Neplnění povinností bude sankcionováno. Výše sankcí bude odrazující.

Jak bude fungovat zálohovací systém?

https://www.kdu.cz/aktualne/zpravy/mzp-predstavilo-teze-k-povinnemu-zalohovani-napojo